

SELMA ARGON-FERDA ARGON

FATİH BAYHAN

DEDEM MEHMET ÂKİF

Zorluklarla Geçen
Bir Ömrün
Saklı
Kalmış
Hikâyesi



DEDEM MEHMET ÂKİF
Zorluklarla Geçen Bir Ömrün Saklı Kalmış Hikâyesi
Ferda Argon, Selma Argon
Fatih Bayhan

Biyografi

TİMAŞ YAYINLARI | 3804
Popüler Tarih Dizisi | 29

EDİTÖR
Zeynep Berktaş

KAPAK TASARIMI
Ravza Kızıltuğ

KAPAK FOTOĞRAFI
Mehmet Rûyan Soydan Arşivi

1. BASKI
Mayıs 2015, İstanbul

5. BASKI
Şubat 2019, İstanbul



TİMAŞ YAYINLARI
Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No:5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24

timas.com.tr
timas@timas.com.tr
   timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 12364

BASKI VE CİLT
Çınar Matbaacılık
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad.
Atahan No: 34 Kat 5 Bağcılar / İSTANBUL
Tel: (0212) 628 96 00
Matbaa Sertifika No: 12683

YAYIN HAKLARI
© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

GİRİŞ

Mehmet Âkif Ersoy'un Kokusunu Almak

Adlarını Âkif'in koyduğu Selma ve Ferda Hanımlar... Ferda Hanım doğduğunda Mehmet Âkif Mısır'dadır. Kızı Suad Hanım, ondan torunu için isim istediğinde karta iki isim yazar: Ferda ve Selma... Böylece Suad Hanım ilk kızına "yarın" manasına gelen Ferda ismini verir. Selma ismini ise saklar ve çok sonra doğacak ikinci kızına verir. Ancak Mehmet Âkif için Selma'nın ayrı bir önemi, özlemi vardır. Zira bu kişi, *Safahat*'in birinci kitabında da şiirine konu ettiği, geçirdiği rahatsızlık nedeniyle dört yaşında kaybettiği hemşirezadesidir. O şiirde Üstat, "Hemşirezademdir. Dört yaşında öldü," diye başlar ve:

"Çıkıp da gör hele bir kerre şimdi Selma'yı
Ne hale koydu felek, git de bak, o simayı!"
diyerek hastalığından duyduğu elemi anlatır.

Bugüne kadar hakkında en çok çalışma yapılan, araştırma, tez, yazı, deneme ve tahliller yayımlanan bir şahsiyettir Meh-

met Âkif. Bu çalışmalara sempozyum, konferans ve panelleri de ilave etmek gerekir. Türkiye, dünyanın her yanındaki resmî kabullerde onun kaleme aldığı İstiklâl Marşı ile temsil ediliyor. Okula giden her çocuk ilk onun şiiriyle tanışıyor.

2011, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından “Mehmet Âkif Ersoy Yılı” ilan edildi. Bu yılda yüzlerce etkinlik yapıldı, eserler yazıldı. Bu meyanda Kültür Bakanlığı da yıla özgü birkaç eser yayımladı.

Milli şairimizin garip bir hayat hikâyesi var. Şiirlerine yansıyan dram, âdeta onun özel hayatını da sarmış devasa bir ruh hali olarak her birimizin hayatında yaşıyor aslında. O aynı zamanda bir eş, baba ve dede... Onun ailesine mensup olan bugün hâlâ aramızda yaşayan çok önemli şahsiyetler var.

Adlarını Âkif’in verdiği Selma ve Ferda Argon Hanımlar... Mehmet Âkif Bey’in küçük kızı Suad Hanım’ın kızları. Bu kitap çalışmasına 2012 Eylül ayında başladık. Kitap hazırlığımız sürerken Selma Hanımefendi’yle yaklaşık 60 ayrı yerde “Dedem Mehmet Âkif” konferansı yaptık. Âkif’in torunu olarak Anadolu’ya gittiğimizde gösterilen saygı ve hürmet istiklâl şairimizin hâlâ aramızda yaşadığını bize bir daha göstermiştir.

Bu iki torun, aralarındaki yaş farkına rağmen yıllarca arkadaş gibi aynı evde yaşadı. Tâ ki Aralık 2012’de Ferda Argon vefat edinceye dek... İlk röportaj yapıldığında Ferda Hanım ağır bir astım rahatsızlığı geçiriyordu; heyecana, sevince ve aşırı üzüntüye kalbi dayanmıyordu. Evine gittiğimde bizi Selma Hanım karşıladı, Ferda Hanım ise odasında istirahat halindeydi. Bir zaman sonra odaya gelmek istediğini

öğrendik ve mutlu olduk. Ağır adımlarla yanımıza geldi ve oturdu. Sureta dedesinin kopyası gibiydi. Sohbetimiz başladı... Aileyi, hayatını ve Âkif'in aileye bıraktığı mirası konuştuk. Sohbetimizin ardından yine sessizce izin istedi ve odasına çekildi. Onu bir daha gördüğümde aylardan Aralık'tı ve tabuta uzanmış yatıyordu. Vefat haberini dedesinin ve büyük dedesinin hizmet ettiği Fatih Camii'nden anons ettirdim. Dostlarından duyan kim varsa geldi. Dedesinin namaz kıldığı camide şimdi torununun cenaze namazı kılınıyordu. Ardından dedesinin yanı başına Edirnekapı'ya ebedî istirahatgâhına defnettik.

Şimdi Mehmet Âkif'e, can yoldaşlarına ve ailesine dair hatıralarla dolu sohbetimize başlayalım.

Bu sohbetlerimizde Mehmet Âkif'in hayat anlayışı, şiir anlayışı, ailesine bakış açısı ve ailesiyle ilişkilerine dair bugüne kadar konuşulmamış birçok noktaya değineceğiz. Görünen o ki çalışmanın sonunda farklı bir Mehmet Âkif portresiyle karşı karşıya kalacaksınız...

Bugüne kadar üstat Mehmet Âkif'le ilgili birçok çalışma yapan özellikle Mehmet Ertuğrul Düzdağ ve Mahir İz Hocaefendi'ye hürmet, saygı ve muhabbetlerimi sunuyorum. Ayrıca geniş Mehmet Âkif koleksiyonuyla ve engin görüşleriyle verdiği destekten dolayı Mehmet Rûyan Soydan Beyefendi'ye de teşekkürü bir borç bilirim. Üstadın çileli hayatının çocuklarına, oradan da torunlarına kadar sirayet ettiğini görmeyi nasıl tarif edeceğimi bilmiyorum. Ama üstat Mehmet Âkif'e olan muhabbetimizi, saygımızı bu vesileyle gösterme fırsatı verdiği için Rabbime hamd ediyorum. Bu

eserle üstadın ailesinde kalan son belgeleri, fotoğrafları ve hatıraları tarihe düşülmüş bir not olarak kitaplaştırdık.

Yaptığımız röportajlar boyunca gösterdiği sabır için Selma Anne'ye özellikle şükranlarımı sunuyorum. Ona nasıl şükran sunulması gerektiğini Ertuğrul Düздаğ üstadımızdan öğrendiğimi de itiraf etmeliyim. Zira Bağcılar Belediyesi'nin *Sebilürreşad* kitabı tanıtım etkinliğinde Selma Anne'yi görünce derhal ayağa kalkıp hırkasından öperek dedesinden bir koku arayan Ertuğrul Düздаğ üstadımız, bize ondan bir parçaya nasıl saygı duyulması gerektiğini göstermiştir.

Âkif'e dostluk gösterenlere, Âkif'ten kalan son emanetlerle selam olsun...

Fatih Bayhan

Nisan 2015, Ankara

ÂKİF'E AİT SON İZ'İN PEŞİNDE

Selma Hanım, öncelikle sizi tanıyalım. Selma Argon kimdir?

Selma Argon: 1 Ekim 1944'te İstanbul'da doğdum. Annem Suad Ersoy Hanım, babam Ahmet Argon. Annem, kamuoyunun tanıdığı haliyle milli şairimiz, dedem Mehmet Âkif'in en küçük kızıdır. Ailem, yani ablamla ben, iki kardeşiz. Şu anda da yaşayan yaşlıların en genciyim. İstanbul'un çeşitli yerlerinde oturduk. Benim ilk hatırladığım, yani çok küçükken hatırladığım günlerim Bağlarbaşı'nda başlıyor. Ömrüm seyahatlerle geçti. Çok dolaştım, Almanya'ya dahi gittim. Belirli bir süre Tahir dayımla Susurluk'ta yaşadım ve kendisiyle çok dolaştık. Ondan sonra bir ara Ankara'da oturduk ama epeydir İstanbul'dayım. Evliliğimde Trabzon, Tatvan, Kırklareli gibi şehirlerde yaşadım. Ama sonuçta 1980 yılından itibaren İstanbul'dayım.

Eğitiminizi nerede aldınız?

Selma Argon: İlk hatırladığım, Bağlarbaşı'nda geçen günlerimiz... Öyle güzel ve neşeli günlerdi ki... Kitabın

albüm kısmında göreceksiniz, babam ve annemle olan resimlerimde 4-5 yaşlarında Bağlarbaşı'nda yaşıyoruz. Babam emekli olduktan sonra orada çok büyük bir bahçenin içinde domateslerin ekili olduğu bir yer yapmış, hatta bazen evin içine domates çiçeklerinin kokusu gelirdi, öyle bahçeli bir evde yaşıyorduk. Sonra bazı evliliklerde olduğu gibi annemle babam ayrılmaya karar verdiler. Annem beni ve ablamı alarak bir süre Tahir dayımın yanına gitti. Dayım da o zaman Rumelihisarı'nda oturuyordu. Rumelihisarı'nda Tahir dayımın yanına yerleştik.

Tahir dayınıza gittiğinizde kaç yaşındaydınız?

Selma Argon: Tahir dayımın yanına gittiğimizde 5 yaşındaydım. Hatırladığım şu; dayım bizi çok severdi, âdeta başının üstünde büyüttü, mekânı cennet olsun. Bizimle oyunlar oynar, çocuk gibi bizimle ilgilenirdi. Oradan Çubuklu'ya taşındık. Hatırlıyorum taşınmamızı... Bir mavnayla taşındık. Hangi çocuk böyle bir şey yaşayabilir, yani kamyonla falan değil de mavnayla. Rumelihisarı'nda, eve bir mavna yanaştı, onun içine eşyaları doldurdular. Ben de kızamık hastalığından yeni kalkmışım, tekrar üşütmeyeyim diye beni dibe oturtular. Hastayım, Çubuklu'ya bu haldeyken taşındık, çok güzel bir hatıradır. Orada meşhur heykeltıraş Ratip Aşir Acıdoğu'nun yalısının yanında küçük bir eve taşındık. Ratip Aşir Acıdoğu dedemin vefatında onun maskını alan zattır. Ben okula Çubuklu'da başladım ve ilkokulu da orada bitirdim. Arada bir okuldan ayrılığım var. Yaşım küçük olduğu için yatılı okula dayanamamışım. Bir yıl sonra yatılı okuldan aldılar, zira ailem de dayanamamış yokluğuma. İkinci üçüncü

sınıfta evimize daha yakın başka bir okula verdiler, ancak onu da yapamadım. Ailem beni çok özledi, tabii ki ben de daha küçük bir çocuğum, onları özledim. Bunun üzerine ikinci sınıfta tekrar evden okula gidip gelmeye başladım. Beşinci sınıfa kadar Çubuklu'daydım.

Çubuklu günlerinizden ve dayınızdan bahseder misiniz? Yani bize biraz Mehmet Âkif'in oğlu Tahir'i anlatır mısınız?

Selma Argon: Tahir Ersoy mükemmel bir insandı diyerek başlayabilirim sözüme. Sevgi doluydu. Ablasını yani annem Suad Hanım'ı çok severdi. Beni ve ablamı da çok severdi. Kendi çocuğu olsa ancak o kadar ilgilenebilirdi. Bir dediğimizi iki etmedi. Eve her zaman eli dolu gelirdi. Espriliydi, ben çocukken bizim evden hiçbir zaman sevinç eksik olmazdı. Annemle dayım aynı zamanda çok eğlenceli insanlardı. Dayım hep bizi güldürürdü; annem gözlerinden yaşlar aka aka güler, biz hepimiz de tabii onlar gülüyor diye gülerdik. Hakikaten evimiz neşe doluydu. Dayım o aralar evli değildi, çok sonra, ben evlendikten sonra evlendi. Annemle beraber çok güzel bir ömürleri oldu. Çubuklu gibi bir yerde, nezih insanların yanında bizi çok güzel büyüttüler. Herkese saygı dolu oldukları için onlara da çok saygı duyulurdu. Ratip Aşir Bey'in, o da çok müstesna bir insandı, eşi her zaman bizdeydi. Ben onlara mandolin çalar, şarkılar söylerdim. Kâh onlarda kâh bizde yemekler yenirdi. Büyük bir aile gibi iç içe, tüm güzellikleri paylaşarak, acıları ve dertleri küçülterek büyüdük. Dayım, bunca çile dolu yıllarını yok sayarcasına bizi evladı sayar, bağına basardı. Çocuk sevgisini, babalık

özlemine belki de bizi severek giderirdi. Coşku dolu yüreğini bizden hiç esirgemedi. Dedem Mehmet Âkif gibi, çok yönlü, duygulu, neşeli, derdini de sevdasını da yüklenilen bir insandı.

Tahir dayınızın şiire, edebiyata, sanata ilgisi var mıydı?

Selma Argon: Elbette, bizim ailemizin hemen her ferdi bir sanat dalına meyillidir. Zaten dedem Mehmet Âkif, çocuklarının mutlaka bir sanat dalıyla uğraşmaları için özel ihtimam göstermiştir. Annem mesela, iyi bir ressamdı. Dedemin aldırıldığı özel eğitim sayesinde bu yeteneğini geliştirdi. Aynı şekilde Tahir dayım da güzel karakalem resim yapardı ve tahta oyma sanatıyla uğraşır. Kendi kendine tahtadan oyma eserler yapardı. Mesela, küçük masaları oyarak şekiller verirdi. Hem hattatlığı vardır, hem de karakalem ressamlığı yani... Tabii bir de eli süslemeye çok yatkındır. Antikacıları dolaşp bir antika vazo görür, onu eve getirir üstünü süsler ve abajur yapardı. Şark köşesi yapar, el sanatına çok meraklıydı. Ayrıca çok güzel sesi vardı. Güzel şiir okur, şarkı söylerdi. Onun söylediği şarkılar hâlâ kulaklarımdadır. Dayım Greta Garbo hayranıydı. Onun karakalem resimlerini hatırlıyorum. Keşke benim de bir karakalem resmimi yapmış olsaydı. Kendi halinde, sanatını icra eder, dışarıya bu sanatını pek sergilemezdi. Yakın arkadaşlarımızda örnekleri var. Çok güzel iki karakalem resim hatırlıyorum. Böylece dayıcığımın sanatı belki de ilk defa gün yüzüne çıkmış oluyor.

Dayınızla olan münasebetiniz aynı evde yaşıyor olmaktan mı kaynaklanıyordu? Aile bireylerinin birbirine yakınlığı ne durumdaydı?

Selma Argon: Aynı evde oturuyorduk. Ablam, ben ve annem, dayımın yanına yerleştik. Dediğim gibi, bize çok güzel baktı. Eli hiç boş gelmez, bütün bayramlarda bize yeni şeyler alırdı. Özellikle benimle beraber olmaktan çok mutlu olurdu. Ablam henüz genç kızdı o zaman, akademiye gidiyordu. Ben çocuk olduğum için daha çok evdeydim ve hafta sonlarında dayımla en çok zamanı ben geçiriyordum. Dayım o zaman İş Bankası'nda çalışırdı, İş Bankası'nın Karaköy'deki büyük merkez binasında. Hafta sonları özellikle Cumartesi günleri beni yanında götürürdü. Ondan sonra üst katta yemek yer, oradan Beyoğlu'na çıkardık. Baylan Pastanesi vardı, orada bana pasta yedirirdi. Oradan mutlaka sinemaya, yeni gelmiş bir filme giderdik. Çocukluğumda dayımla beraber bütün filmlere gitmişimdir. Bazen annem de gelirdi, ama çoğunlukla dayımla beraber sinemaya giderdik, sinema tahlilleri yapardık. Dayımla ilgili anlatacağım o kadar çok ve güzel şeyler var ki...

En iyisi en baştan başlamak: Annemle babam ayrılmaya karar vermişler ve evde bir değişiklik hissediyorum. O zamanlar Bağlarbaşı'nda oturuyorduk. Henüz 5 yaşlarındaydım.

Bugün bir taksiye bindik birkaç parça eşya, ablam, annem ve ben... "Dayına gidiyoruz," dedi anneciğim. Dayım o zaman Rumelihisarı'nda iskeleyi geçip yukarı doğru biraz yürüdüğünüz zaman sağ tarafta büyük bir yalının yanında küçük ama denize inen bir bahçe içinde çok şirin bir evde oturuyordu. Salonunda oturduğumuz zaman pencereden deniz ayaklarımızın altındaydı, geçen vapurları, sandalları izlemek o kadar güzeldi ki... Yolun karşı tarafında "Necip Bey Bağı" vardı. Dayıcığım bizi karşıladı, bağrına bastı.

O günden sonra benim için çok güzel günler başladı. Büyüyordum, daha evvel Bağlarbaşı'nda da çok sevilip, çok eğleniyordum ama çok küçüktüm.

Hafta sonları beni bisikletin önüne oturturlardı, Emirgan çay bahçesine giderdik. Annemle ablam da yürüyerek gelirlerdi. Orada bir veya bir buçuk sene oturduk. Sonra bir gün bahçeye yanaşan kocaman bir mavnyayla Çubuklu'ya taşındık. Dayım Çubuklu'da Ratip Aşir Acıdoğu'nun oturduğu yalının hemen bitişiğinde bulunan kiralık evi tutmuştu.

İki katlı, çok güzel, geniş, ahşap ve bahçe önünde deniz... Ratip Bey'in eşi ve kızı ailemiz gibiydi. Ratip Bey heykeltıraştı ve dedemin de bir maskını yapmıştı. Onları çok sevdim. Çok asil, çok güzel insanlardı. Yan yana 5-6 sene oturduk. Dayım, annem, ablam, ben, kibar ev sahiplerimiz, Çubuklu'daki sıcak insanlar, balıkçılar, ilkokulum, öğretmenlerim ve arkadaşlarım.

Boğaz'ın o zamanki temizliği ve güzelliği de bambaşkaydı. Dayım bir sandal almıştı ve dıştan takma motoru vardı. Ben daha 6 yaşında yüzmeyi, kürek çekmeyi ve motor kullanmayı öğrendim. Yazın dayımla denize açılır, kürek çekerdim. Paşabahçe'ye, Beykoz'a giderdik. Çoğu zaman annem ve ablam da gelirdi.

Dayımın odası denize bakan taraftaydı. Oradan balık avına çıkmış balıkçıları seyrederdim. Hafta sonları sandalla açıldığımızda denizde bir sürü kuru tahta ve meyve sandığı bulur, toplar, (onlara ganimet derdik) eve getirir ve kısa kadar bahçede kurumaya bırakırdık. Sobada çıtır çıtır yanarlardı. Dayım çok akıllı, zeki ve esprili bir insandı. Onunla

olduğumuz zaman mutlaka bulunduğunuz yerden kakhaha sesleri yükselirdi. Çok sevgi dolu bir insandı dayım. Beni yanına alır, fotoğraf makinesi elinde Çubuklu'dan yürüyerek Beylerbeyi'ne, bazen de Üsküdar'a kadar yollarda fotoğraf çekerek yürürdük.

Beni en güzel yerlerde oturtur, fotoğraflar çekerti. İştten döndüğü zaman elleri hep dolu dolu olur ve mutlaka herkesin hoşuna giden şeylerden getirirdi. Soframızda her zaman en güzel şeyler olurdu. Çok iyi İngilizce, Arapça bildiği ve çok çalışkan olduğu için çalıştığı yerlerde tutulurdu.

Şimdi düşünüyorum da benim çocukluğum çok mutluydu. Şimdiki çocukların belki her türlü elektronik malzemeleri, telefon ve bilgisayarları var ama hangisi 6 yaşında kürek çekmenin, yüzmenin, Boğaz'da gezinmenin keyfini biliyor.

İlkokulda okurken bir ara beni yeni açılan bir okula verdiler. Pişano, lisan dersleri veren lüks bir okuldu. Dayım ve annem en iyi şekilde yetişmemi istedikleri için yazdırdılar. En iyi çarşaf, tabaklar, çanaklar, kıyafetler... İkisi de ağlayarak beni bıraktılar. Ben daha o zamana kadar kendi başıma ne kahvaltı etmişim ne de belime kadar uzanan saçlarımı örmüşüm. O hafta ne saçım tarandı ne de doğru dürüst bir şey yiyebildim. Hafta sonunda beni eve götürmek için geldiklerinde halimi gören dayımın yüzünü asla unutamam. Annemle ablam ağlamaya başladılar. Annem eşyalarımı toplamak için koştu, ne tabakları ne de çarşafı bulamadılar. Müdürle ne konuştular bilmiyorum ama ben eve döndüm ve yine eski ilkokulumu gitmeye devam ettim.

O aralar ablamı evlendirdiler. Eniştem mühendisti. Askerliği için Afyon'a gittiler, tabii ablam benden ayrılmak istemediği için yazın beni de yanına aldı.

Saçlarım çok uzundu. Annem yıkarken canım acır, çok ağlardım. Bir gün annemle ablam o kadar bıktılar ki şikâyetlerimden saçımı kestirdiler. Akşam dayım geldi beni görünce bir kızdı ki hiç unutamam. Bende tabii onu görünce görmez ağlamaya başladım.

“İki hatun bir küçük kızın saçlarıyla baş edemediniz mi?” diye kızdı onlara sonra her şey tatlıya bağlandı. Saçlarım kısa zamanda uzadı. İlkokul bittiğinde beni Kandilli Kız Lisesi'ne yazdırdılar. Yatılı bir okuldu ve küçük olduğum için gidip gelemem diye kıyamadılar. Hafta başında annem götürür, hafta sonu dayım alırdı. Lise çok güzeldi. Alt katta büyük bir salonu ve bu salonda iki koca saray aynası vardı. Üst katlarda odalar vardı. Orada piyano dersi alırdık. En alt katta yemek salonu vardı. Üst katı kocaman bir yatakhaneydi. Biz aşağı yukarı 20-21 kişi orada yatardık. Çok güzel bir manzarası vardı ama bayağı soğuk olurdu.

Kandilli İskelesi'nden yukarı merdivenlerle çıkardık. Şimdilerde araba çıkan yol o zaman koruydu. Zamanında annem de Kandilli Kız Lisesi'ne gitmiş. Beylerbeyi'nde otururlarken yürüyerek gidermiş ve benim okuduğum sınıfta okumuş. Ertesi sene dayım Susurluk borasit madenlerinde İngilizlerin çalıştırdığı bir firmada iş buldu ve hep beraber taşındık. Bir sene önce okula başladığım için sene beklemek zarar vermez dediler.

Dayım borasit madenlerinde çalışırken oturduğumuz ev, büyük ve çok güzeldi. Dört beş lojman büyük bir bahçeye bakıyordu. Aynı yaşta İngiliz arkadaşlarım vardı. Anneleri bana ders veriyordu ve çok kısa zamanda çok iyi İngilizce öğrendim. Bu sebeple ileriki senelerde İngilizce derslerim hep çok iyi oldu. Dayımın iş ofisi hemen lojmanın karşısındaydı. Yazın bisiklete binerdik, havuzda yüzerdik ve dağlara yürümeye çıkardık.

Kışın çok kar yağardı. Kartopu oynar ve kardan adam yapardık. Dayım sayesinde hep güzel yerlerde, güzel insanlarla beraber olduk. Bu arada ablam geldi ve bebek bekliyordu. Yazın kaldı. Kışa doğru Kırıkkale’de eniştemin yanına dönerken beni de götürdü. Yeğenim orada doğdu. O sıralarda eniştem Almanya’ya gitmeye karar verdi. Biz de annem, ablam ve yeğenim minik Ali ile dayıma döndük. Dayımın buradaki işleri bitiyordu. İstanbul’a gitti. Bir müddet sonra döndü ve toplanıp İstanbul’a doğru yola çıktık. Heybeliada’da tepede yine manzaralı güzel bir ev tutmuştu. Ben orada ortaokula başladım. Dayım hep aynıydı: Neşeli ve eğlenceli. Günler geçti ve ablamı Almanya’ya gönderdik. Yeğenim 7 aylık olmuştu. Çok ağladım.

Bu arada dayımın ayrı bir hususiyetinden daha bahsetmeliyim. Kendisi çok güzel yemek yapardı. Yaptığı kadayıfı hiçbir yerde yemedim desem doğru olur. Et yemekleri şahane olurdu. O da benim yaptığım Rus salatasını çok severdi. Birlikte yenen yemekler çok eğlenceli geçirdi. Soslu marnaya bayılırdı.

Beyoğlu’na çıktığımız zaman mutlaka Haşet Kitabevi’ne uğradık. Dayım hep İngilizce romanlar okurdu. *National*

Geographic mecmuasına aboneydi. Mecmua her ay gelirdi. Ben de merakla beklerdim. Çok güzel resimler, görmediğim, bilmediğim yerler hakkında bir sürü şey öğrendim.

Beraber sahaflara giderdik orada herkes kendine göre kitaplar bulurdu. Ben bir sürü güzel masal kitabı bulurdum. Vapurla dönerken okumaya başladım. Annem, “Biraz yavaş oku, eve de kalsın,” derdi.

Üç sene Ada’da kaldık. Sonra (Süreyyapaşa Plajı’na) Maltepe’ye taşındık. Evimiz Plaj Yolu Durağı’nda geniş, güzel bir çatı katıydı. Hemen yakınında Kuleli köşk vardı. Sonra çok gittim oralara, Kuleli Köşk duruyordu fakat evimizi bulamadım. Biz otururken etrafta tarlalar, bahçeler, geniş düzlükler vardı.

Voleybol sahamız, arkadaşlar, yazlık sinemalar. Yaz akşamları dayım bizi toplar tüm arkadaşlarla yürüyerek Küçükalyalı Yazlık Sineması’na giderdik. Hafta sonları dayım kamyon tutar tüm dostlar, arkadaşlar doluşur Kayışdağı’na piknik yapmaya giderdik. Büyükler sohbet edip yemek hazırlarken biz gençler ip atlar, top oynar, çeşitli oyunlar oynardık. Dayım her yaştan insanla dosttu. Benim tüm arkadaşlarım onu çok severler beraber gittiğimiz her yerde çok mutlu olurlardı.

Çok cana yakın, insancıl, samimi, güvenilir, dürüst ve fedakâr bir insandı. Annemi çok severdi. İkisi çok iyi anlaşılırdı. Annem de, “Küçük kardeşim benim,” der çok severdi dayımı.

Ortaokuldan sonra bir sene Almanya’ya gittim. Ama annemi, dayımı çok özledim. Bu arada dayımla annem Ankara’ya taşındılar, çünkü dayım Petrol Ofisi’nde çalışmaya

başladı. Ben de Almanya'dan Ankara'ya geldim. Ablam ve 5 yaşındaki Ali de geldi. Evimiz Kavaklıdere'de büyük bir bahçe içinde, yine güzel bir evdi. Çoğu zaman annemle birlikte akşamüstü yürüyerek Kızılay'a inip "Piknik"te oturup dayımı beklerdik.

Orada bir şeyler yer, âdet olduğu üzere Kızılay'da aşağı yukarı yürür dostlarla karşılaşır, sonra sinemaya giderdik. Bir süre sonra ablamlar Almanya'ya döndüler. Hayatımız bu şekilde devam ederken fotoğrafımı dayımda görüp beğenen bir teğmenin ailesi beni istemeye geldi. Dayım yaşımın küçük olduğunu, Almanya'ya dönmemi ve biraz daha beklememi istedi. Ben belki de tüm hayatımı etkileyecek bir kararla, "Evleneceğim," dedim ve annem de istemese de beni destekledi. 1962 yılı Kasım ayında Süheyla teyzemin evinde evlendik.

Eşimin işi münasebetiyle Trabzon'a gittik. Trabzon'da askeriye henüz motorize değildi. Atlar vardı. Orada ata binerdim. Atla pikniklere giderdik. Dünyada atla dörtnala gitmek ve rüzgârı hissetmek ne güzeldir, anlatılamaz.

Dedem de hep mektuplarında babamın atlarını sorardı. İsmi kendisinin koyduğu Nejla adındaki atı, "Nasıl, yavrusu oldu mu?" diye sorardı. Benim atımın ismi de "Uslu" idi. Çok güzeldi, hiç unutamıyorum.

Trabzon'a gittik. Dayım sözünü dinlemeyip evlendiğim için o kadar kırılmıştı ki benimle uzun zaman konuşmadı. 1964 yılı Ocak ayında biricik oğlum dünyaya geldi. İsmi İlkey koyduk. İnsanın evladı hayatı oluyor. O zaman dayımın neden kırıldığını daha iyi anladım! Düşünün, el bebek

gül bebek büyüttüğü, çok sevdiği kızı onu dinlemedi. Ama sonra barıştık ve çok şükür onu kaybettiğimiz güne kadar hep beraberdik. Dayım da bu arada evlenmişti. Cici bir karısı vardı. Çok iyi anlaştılar ve birbirlerine çok bağlı bir çift oldular. 27 sene evli kaldılar ta ki dayıcığım vefat edene kadar. Biz Kırklareli'ndeyken dayım geldi, bizde kaldı, eskisi gibi çok eğlendik.

Kaç kardeşiniz?

Selma Argon: İki kardeşiz, bir ablam var; Ferda Hanım. Meşhur “Ferda Kadın” şiirinin muhatabıdır. Aslında benim adım da Dedem Mehmet Âkif koymuş. Annem, ablama hamileyken dedem mektubunda iki isim önermiş: Ferda ve Selma. Annemler ablam doğunca adını Ferda koymuş. Ardından ben doğunca da adım Selma konulmuş.

Dayınızla anneniz Suad Hanım'ın ilişkileri nasıldı?

Selma Argon: Dayımla annemin ilişkileri çok güzeldi, çünkü annem ayrılıp da dayımın yanına gidince iki kardeş beraber yaşadılar. Evlenince başka bir yere gidiyorsunuz; eviniz, barkınız ayrılıyor fakat biz kopmadık. Telefonla olsun mektupla olsun sürekli birbirimizle iletişim halindeydik. Bazen dayım gelirdi, bazen biz giderdik, yani hiçbir zaman ilişkilerimiz kopmadı. Kızların en küçüğü annem, erkeklerin en küçüğü dayım, çocuklukları, Anadolu'ya geçişleri hep beraber olmuş. Onun için birbirlerine çok düşkündüler.

Annem çok ama çok güzeldi. Çocuk halimde bile ona bakmaya doyamazdım. Ablam da küçükken hep ona yapışık dururmuş, “Elmam, tatlım, şekerim,” dermiş. İlerlemiş

yaşlarında dahi güzeldi. İştten gelip veya birden yanına gidip başımı kucağına koyar, öyle dururdum. Saçlarımı okşar, “Beni bu kadar çok mu seviyorsun?” derdi. “Evet, sen benim kuzumsun, serçemsin, kızının kuzususun,” derdim, gülerdi.

Birlikte yaşadık. Bir ömür boyu toplasanız ayrılığımızı 1-2 seneyi geçmez. Ben evliyken hep bizimle dolaştı. Yazları İstanbul’a gider, teyzelerimi görür, kardeşleriyle hasret giderir, kışa doğru dönerdi. Gelişini dört gözle beklerdim. Yürüyüşlere çıkardık, sinemaya giderdik, kitap okurduk. Annem oturup saatlerce resim yapmayı çok severdi. Disiplinli, güvenilir, becerikli ve sanatkâr bir hanımefendiydi. Gençliğinde keman çalarmış. Dedem ona keman ve resim dersleri aldirmiş. Çok güzel yazısı vardı. Çok bilgiliydi. Bazen bilmece çözerken bulamadığım bir eski kelimeyi sorardım, teferruatıyla açıklardı.

Dedem annemin yeteneğine güvenip ona müzik ve resim dersleri aldirmiş ama aynı zamanda dinimizin gerektirdiği her şeyi de bizzat öğretmiş, göstermiş. Edebiyat dersleri de vermiş. Dayımın da annemin de sesi çok güzeldi. İkisi de çok bilgili, kendilerini yetiştirmiş insanlardı. Denizi, Boğaz’ı, çiçekleri, ağaçları, hayvanları kısaca Allah’ın bize hediye ettiği tüm güzellikleri severlerdi.

Dayım kedilere yemek taşır, evdeki kedileri de çok şımartırdı. Annemin elbise dolabında doğuran kediyi hiç unutmam. Hep kedilerimiz vardı. Akşamüstleri, hafta sonları birlikte yürüyüşlere çıkılırdı. Çubuklu’dan Kanlıca’ya yoğurt yemeye gidilirdi. Ben yol kenarlarında böğürtlen toplayıp yerdim, hep yüzüm gözüm boyanırdı.

Annem çok fedakârdı. Benim giysilerimi hep o dikerdi. Çok zevkli bir kadındı. Önlüklerimi, yazlık, kışlık elbiselerimi dikerdi. Ben prova olmak istemezdim, huysuzluk ederdim, ablamla beraber benimle uğraşırlardı.

İlkokulda müziğe çok yatkın olduğumu, kulağımın çok iyi olduğunu öğretmenlerim anlayınca beni mandolin takımına seçtiler. İlk önceleri hatırlıyorum, “Ben nasıl çalarım?” diye ağlamıştım. Sonra çok iyi mandolin çalmaya başladım. Her okuldan radyo evine seçilenlerin içinde bizim okuldan ben gönderildim.

Haftada 2, bazen 3 gün annem beni radyo evine götürür, orada biz mandolin çalıp şarkılar söylerken dinlerdi. Skeçlerde oynardık. Seçilen oyunları seslendirip oynardık. Şimdi düşünüyorum da ne kadar güzel bir çocukluk geçirmişim. Ne kadar şanslıymışım. Bütün ömrüm annemle, dayımla, ablamla ve sonradan oğlumla güzel geçti.

Zaman zaman inişler, sıkıntılar, dertler olur ama önemli olan onları birlikte atlatabilmek. Sevdiğin ve seni seven insanlarla birlikte... Anneciğim büyüdükten sonra bile hâlâ evden çıkarken, “Dikkat et, yolun ortasından yürüme!” derdi. Geç kaldığım zaman merak ederdi onun için mutlaka haber verirdim. Birkaç kere Almanya’ya, ablama gitti, orada kaldı.

Hayatımız birlikte geçtiği için şanslıyım. Annemi kaybettiğimizde 93 yaşındaydı. Hiç doyamadım ki hep konuşuyoruz, ablamla daha çok sarılıydık, daha çok öpseydik, daha çok gezseydik, daha çok konuşup gülüşseydik diye.

Son günleri geliyor aklıma. Hastanede yatarken konuşamıyordu ama beni gözleriyle takip ediyordu. Beni duyduğuna

emindim. Hep konuştum, şarkı söyledim, kitap okudum. Günlük hayatımızı anlattım.

Her zaman bakımlı oldum. Çünkü bakımsız görünmeyi, benim de bakımsız görünmemi hiç sevmezdi. Sabahları kalktığında giyinir, saçlarını tarar, derli toplu, tertemiz pırıl pırıl olurdu. İşte bu da bize dedemizden kalan bir güzellik; temiz olmak.

“Her zaman yeni bir şey giyemezsin, üstün başın eski olabilir ama tertipli, temiz, düzgün olmalısın,” derdi annem. Kendisi de dayım da mis gibi kokarlardı. Onları hep koklardım. Hayat insana çok şeyler öğretiyor. Yanınızda sizi koruyan, üstünüze titreyen insanlar varsa bunları sevgiyle öğreniyorsunuz. Bir hata yaptığınızda korkmadan çekinmeden söyleyebiliyor, hatadan dersler çıkarabiliyorsunuz.

Sevdiklerinizi kaybetmek düşüncesi hiç gelmiyor aklınıza, düşünemiyor, konduramıyorsunuz. Dayım da anacığım da hâlâ yanımızdalar. “Biz gittikten sonra ne yapacaksınız?” derdi annem. Ben de, “O zaman gitmeyin,” derdim. Güzel bir çiçek, bir günbatımı ve parka giderken martıları gördüğümüzde Mahmutpaşa’ya çıktığımda, Beyoğlu’na gittiğimde, köprüden (eski Karaköy) geçtiğimde, Kapalıçarşı’da dolaştığımda ve o günlerde dinlediğim bir şarkıyı duyduğumda annem, dayım yanımda gibi gelir. Onlarla gittiğim yerleri, köşeleri ararım hep.

Ablamla konuşuruz, “Bak burada oturmuştuk,” diye. Çubuklu’da oturduğumuz eve gittik bir kere ağladık, ağladık her köşesinde anılarımız vardı. Şimdi ablacığımla kaldık. O da oğlunu genç yaşta kaybetti, nasıl dayandı bilmiyorum.

Allah sabrını da veriyor herhalde... Torunları var. Gelebildikleri zaman mutlu oluyor. Almanya'dalar, okuyorlar. Büyük torunu babası gibi doktor oldu, küçük hâlâ okuyor. Benim bir oğlum var. Ablamın torunları benim de yavrularım sayılır.

Ben küçükken benim üstüme titrerdi herkes şimdi ben de ablama bakmaya çalışıyorum. Beceriyor muyum bilmem ama en azından yalnız değiliz.

Oğlum İlkay ve gelinim Seyhun'la beraberiz. Seyhun'un ablam gibi yaşlı babası, ben ve sevgili köpeğimiz birlikte yaşıyor, iyi geçinmeye çalışıyoruz, kaybettiklerimizi anıyor, elimizdekilere iyi bakmaya çabalıyoruz. Allah'a şükrediyorum çünkü bana o güzel insanın, o temiz, mübarek, müstesna insanın torunu olmak onurunu verdi. Annemi, dayımı, ablamı, babamı, ailemi ve oğlumu verdi.

Diğer dayınız Emin'i anlatır mısınız? Dedeniz Mehmet Âkif'in yanında genç bir Osmanlı gibi duran fotoğrafıyla tanıyoruz onu. Dedeniz onu neredeyse uzun zaman yanından hiç ayırmamış.

Selma Argon: Emin dayımı hiç görmedim desem yeri var. Bir kerecik görebildim. O da Sarıgözel'de. Fatih'teki ev yandıktan sonra orada arsası kalmış, seneler sonra o arsa satılacaktı. Tapuda işlemler için kalan çocuklarını çağırıyorlar. Belediye arsayı birine satacağı, satıldıktan sonra çocuklara pay vermek için bir kere adliyeye gitmiştik, elinden tutmuştum. Emin dayımı ilk defa orada gördüm. Ben biraz fazla çekingen bir çocuktum. Onun vefatı bizi derinden yaralamıştı. Rahatsızdı, belki bugünkü şartlarda olsa o ba-